FSK BÜLTEN

286

KASIM 2026

ISSN NO:2667-5919

Ayın Fotoğrafı: Keziban BAYRAK

FSK, TFSF'nin kurucu ve aktif üyesidir

TFSF

FSK Derneği fskdernegi fskDernegi FSKDernegi

Kültür ve Sanat
Etkinlik Takvimi

Kasım 2026

01	**Pazar** 13:00	Fotoğraf Sanatı Kurumu(FSK) Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı "1. Toplantı" FSK Üyeleri
02	Pazartesi	Kuş Geçimi Fırtınası
03	**Salı** 19:00	Sergi Açılışı, Fotoğraf Gösterisi ve Söyleşi "Işığın İzinde" Mersin Fotoğraf Derneği (MFD) "Karlı Zirvelere Düşen Işık" Erol ÖZER
04	Çarşamba	Lodos Rüzgarları
05	Perşembe	
06	**Cuma** 19:00	Fotoğraf Gösterisi ve Söyleşi "Yol Boyu Satıcıları" "Uygulama Atölyesi Anılar" Mehmet UÇAR-Nuran AKTEMUR
07	Cumartesi	Fırtına
08	**Pazar** 13:00	Fotoğraf Sanatı Kurumu(FSK) Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı "2. Toplantı" FSK Üyeleri
09	Pazartesi	Çiy Düşme Zamanı
10	Salı	
11	Çarşamba	
12	Perşembe	Pastırma Yazı
13	**Cuma** 19:00	Fotoğraf Gösterisi, Şiir Dinletisi ve Söyleşi "42. Yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" Zeynel YEŞİLAY "Sonsuz Bir Şiir Kıbrıs" İlter YEŞİLAY
14	Cumartesi	
15	Pazar	
16	Pazartesi	Haşaratın Saklanması
17	Salı	
18	Çarşamba	
19	Perşembe	
20	**Cuma** 20:00	Online Ayın Fotoğrafı Etkinliği (AFE) "Mimaride Minimal Yaklaşım" Prof.Dr. Adnan ATAÇ
21	Cumartesi	
22	**Pazar** 13:00	Sokak Seni Çağırıyor Uygulamalı Fotoğraf Gezisi "Altınpark" Murat BERKYÜREK
23	Pazartesi	
24	Salı	Soğukların Başlaması
25	Çarşamba	
26	Perşembe	
27	**Cuma** 19:00	Ataç'ın Konukları İsmail HAYKIR "Fotoğrafta Yapay Zeka Krizi" Adnan ATAÇ
28	Cumartesi	Ağaçlardan Su Çekilme Zamanı
29	Pazar	

Doğa Takvimi: Prof. Dr. Hüseyin SARI

Atölye ve Seminer Programları

Temel Fotoğraf Bilgisi Semineri

Pazartesi, Salı: 19.00-21.00
Süre : 6 hafta/24 saat

Program
- Fotoğrafa giriş
- Fotoğraf makineleri
- Objektifler
- Değişkenler arası bağlantılar
- Işık
- Kompozisyon
- Yardımcı ekipmanlar
- Sahada uygulama
- Fotoğraf değerlendirme

Sokak Fotoğrafçılığı Atölyesi

Eğitmen : Murat BERKYÜREK
Süre : 6 hafta/24 saat

Program
- Sokak fotoğrafçılığının genel tanımı,
- Sokak fotoğrafçılığı alanındaki önemli fotoğrafçılar ve çalışmalarının incelenmesi,
- Sokak fotoğrafçılığına uygun giyim kuşam önerileri teknik ekipmanlar; fotoğraf makineleri ve objektifler,
- Çekim teknikleri; konuya yaklaşma, doğru objektif kullanımı,
- Kompozisyon oluştururken dikkat edilmesi gereken unsurlar ve değişkenler,
- Akıllı cihazların sokak fotoğrafında kullanımı,
- Kameraların sahada kullanılması,
- Belirlenmiş sokakta katılımcıların gerçek bir fotoğraf ile karşılaşıldığında nasıl hareket etmeleri ve kameralarını nasıl daha kontrollü kullanacaklarına dair bir uygulama çekimi yapılması,
- Sahada çekilmiş fotoğrafların her uygulama sonrası, planlanan saat aralığında dernek merkezinde değerlendirilmesi,

Natürmort/Still Life Fotoğrafçılığı Atölyesi

Eğitmen : Seda FELEKOĞLU
Süre : 6 Hafta

Program
- Still Life'ın gelişimi süreci ve sanatsal bağlamı,
- Still Life, kurgulama ve tasarım,
- Kompozisyon oluştururken dikkat edilmesi gereken unsurlar ve değişkenler,
- Tasarımda kullanılacak arka fon, zemin ve görsel öğeler,
- Görsel algılamada belirginliğin sağlanması,
- Konu ve fon ilişkisi, derinlik, kadraj,
- Çekim teknikleri; Konuya yaklaşma, görüş açısı doğru objektif kullanımı, çekim açısı,
- Uygulama çalışmaları ve değerlendirme. Dünyadan ve Türkiye'den fotoröportaj örnekleri

Temel Eğitim Sonrası Uygulama Atölyesi

Eğitmen : Mehmet UÇAR
Süre : 6 hafta
Çarşamba: 19.00-21.00

Saha Uygulama Çekimi: Cumartesi veya Pazar Sabahtan Akşama Kadar

Program
- Dijital fotoğrafçılık
- Sahada çekim uygulamaları
- Çekim teknikleri
- Fotoğraf okuma

Fineart Portre Atölyesi

Eğitmen: Murat BERKYÜREK
Seda FELEKOĞLU
Süre : 6 hafta/22 saat
4 Saat Teorik, 12 Saat Çekim,
6 Photoshop Uygulama
Gün: Perşembe 19.00-21.00

Program
- Sanatsal portrenin genel tanımı
- Sanatsal portre ve Fineart fotoğrafçılığındaki önemli fotoğrafçılar ve çalışmalarının incelenmesi
- Sanatsal portre fotoğrafçılığına uygun giyim kuşam önerileri teknik
- Ekipmanlar; fotoğraf makineleri ve objektifler
- Çekim teknikleri; konuya yaklaşma, doğru objektif kullanımı
- Katılımcıların gerçek bir fotoğraf ile karşılaştığında nasıl hareket etmeleri ve kameraları nasıl daha kontrollü kullanacaklarına dair bir uygulama çekimi yapılması
- Çekilmiş fotoğrafların her uygulama saati sonrası planlanan saat aralığında dernek merkezinde değerlendirilmesi

Belgesel Fotoğraf Atölyesi

Eğitmen : Ümmü Nisan KANDİLCİOĞLU

Süre : 6 Ay

Program
- Teori & Proje Tasarımı: Belgesel fotoğrafın teorisi, konu belirleme ve proje oluşturma süreci.
- Saha Çalışması: 6 aylık kişisel ve serbest saha çalışması
- Final & Sunum: Çekilen fotoğrafların, röportajların toplanması ve final sunumunun oluşturulması.

Makro Fotoğraf Atölyesi

Eğitmen : Adnan ATAÇ
Süre : 6 hafta/20 saat
Program
- Makro Farkı
- Neden Makro
- Makro Lensler ve Ekipmanları
- Alan Derinliği Sorunu
- Işık Kullanımı ve Kompozisyon
- Sahada Makro Çekim Teknikleri
- Yerleşim ve Düzenleme
- Amaca Uygun Etkili Sunum

Tekin Ertuğ Atölyesi

Eğitmen : Tekin ERTUĞ

Süre :6 Ay

Program

- Sanat modern, postmodern, çağdaş, güncel sanat
- Düşünme, tahayyül etme, düzenleme, uygun atmosfer oluşturma ve fotografik kayıt gerçekleştirme süreci üç aşamalı bir programa yayılacak ve her aşama minimum bir (bazen birden fazla) çalışma yapmayı gerektirecektir.
- Katılımcı dostlar belleklerindeki reçeteyi ezbere alınmış teknik bilgi olarak değerlendirip fotografın dilini kullanmak suretiyle yaratıcı yeteneklerini ortaya koyacaklar.
- Basit görünenden karmaşık görünene doğru ilerleyen atölye sürecinde yapılacak haftalık toplantılarda fotografının kuramsal bağlamı felsefi, sosyolojik, psikolojik boyutlarıyla sohbete konu olacaktır.
- Nihai olarak birden fazla gösteri/sunum ve bir sergi hazırlanacak, bunlar üç dernekte ve diğer platformlarda paylaşılacaktı

Minimalist Fotoğraf Atölyesi

Eğitmen : Adnan ATAÇ
Süre : 8 Hafta/16 Saat

Program

- Fotoğrafın kullanım alanları
- Fotoğrafın anlatım gücü
- Fotoğraf ve sanat
- Minimalist yaklaşım
- Güçlü sadelik
- Az, çok mudur?
- Fotoğrafta minimalist bakış
- Renk uyumu
- Geometrik dikkat
- Uygulamalar ve değerlendirme

Kinetik Kadraj Atölyesi

Eğitmen : İsmail HAYKIR

Süre : 6 Hafta

Program

- Bu bir kreatif fotoğraf tekniğidir, fotoğrafçı bilinçli olarak kamerasını veya objektifini hareket ettirerek soyut veya sanatsal görüntüler oluşturmayı amaçlar.

AFE Ayın Fotoğrafı Etkinliği

Ayın Fotoğrafı:
Keziban BAYRAK

Başarılı Fotoğraflar:
Celal ERDEM
Cengiz PAMUK
İbrahim ELMAN
Murat KAPAN
Sevgi KÖYLÜ HALİLOĞLU

Seçiciliğini Prof. Dr. Osman ÜRPER'in yaptığı **Ekim** 2026 Ayın Fotoğrafı Etkinliği'nin (AFE) konusu **"Bayrak ve İnsan"** idi.

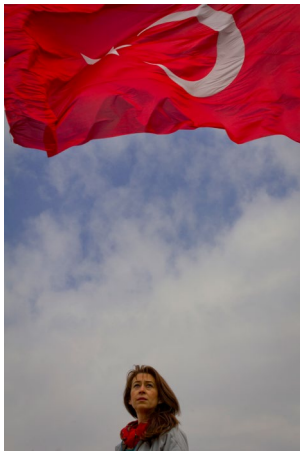
Etkinliğe 19 fotoğrafçı, 71 fotoğraf ile katılmıştır.

Cengiz PAMUK

İbrahim ELMAN

Celal ERDEM

Murat KAPAN

Sevgi KÖYLÜ HALİLOĞLU

AFE Sergileme

A. Rüştü HATİPOLU
Abdurrahman KURT
Adnan ATAÇ(2)
Birol KIRAÇ
Celal ERDEM
Fatma GÖKMEN
Gölay YILDIRIM
İbrahim ELMAN
Seda FELEKOĞLU
Şule EZGİN
Veysi ARCAGÖK

Adnan ATAÇ

Adnan ATAÇ

A. Rüştü HATİPOLU

Abdurrahman KURT

Birol KIRAÇ

Celal ERDEM

Fatma GÖKMEN

İbrahim ELMAN

Şule EZGİN

Gölay YILDIRIM

Seda FELEKOĞLU

Veysi ARCAGÖK

MİNİMALİST YAKLAŞIM İLE MİMARİ VE İNSAN

Prof.Dr. Adnan ATAÇ

Minimalist fotoğraf, kadrajdan ne çıkardığımızdan değil, geride bıraktıklarımızdan oluşur. Geride kalan her obje, her çizgi, her boşluk daha çok anlam kazanır. Sadeleştikçe belirginleşen ilişki öne çıkar. Işık, gölge ile hacim, mekan ile insan, konu ile boşluk ilişkisi gibi.

Minimalist bakışın hedefi: "az ile çok şey anlatmaktır". Dikkati dağıtan unsurları eleyen ve geriye yalnızca özü bırakan güçlü bir görsel dildir. Mimari ve insan unsuru bu dille buluştuğunda, ortaya hem estetik hem de derin bir hikaye çıkar.
Minimalist fotoğraf, anlatıyı taşıyan öğeleri dikkatle seçmektir. Mimari fotoğrafta düzlem, çizgi, tekrar, doku ve ışık; insan fotoğrafında ise duruş, yön ve çevreyle kurulan ilişki öne çıkar. Gereksiz ayrıntılar azaldıkça, izleyicinin dikkati biçim ile anlam arasındaki dengeye yönelir. Geometrinin, boşlukların ve ışığın başrolde olduğu bu dilde; mimari ve insan bir araya geldiğinde zamansız ve şiirsel bir diyalog oluşur.

Minimalist mimari fotoğrafçılık, yapının kendisinden ziyade, sadeleştirilmiş detaylarda mekan ile kurduğu ilişki önemsenir. Sonsuz görünen duvarlar, devasa cam yüzeyler, geometrik gölgeler, parallel ya da kesişen yapısal ögeler vb. seçilen karelerde boşluk (negatif alan), bir eksiklik değil, aksine anlatımı güçlendiren başrol oyuncusudur. Çerçevedeki her bir çizgi önemlidir. İzleyicinin gözünü belirli bir noktaya çeker ve yapının ruhunu yalın haliyle ortaya çıkarır.

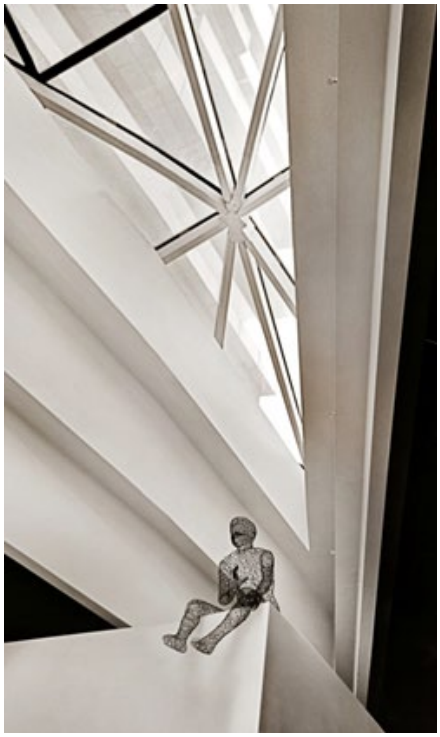
Mimari ve insan bir araya geldiğinde ölçek görünür hâle gelir. Küçük bir figür, yapının anıtsallığını vurgulayabilir; boş bir koridorda yürüyen kişi mekâna zaman ve yön duygusu katar. İnsan duran, yürüyen ya da ışığa yaklaşan bedeniyle fotoğrafın

Figürler, yapının büyüklüğünü görünür kılar, boşluk ve mimari hacimler insanın çevresiyle kurduğu ilişkiyi anlatır. (Fotoğraf: Adnan Ataç)

hikâyesini kurar.

Mimari çizgilerle, insan duruşuyla konuşur. Minimalist fotoğraf, ikisini aynı sade kadrajda buluşturur. Tek bir figür az öğe, çok anlam.
İnsan, devasa beton kütlelerin veya sonsuz merdivenlerin arasında küçük bir detay gibi göründüğünde insanoğlunun evrendeki yalnızlığını ve modern

Keskin çizgiler ve gölgeler ile çevresine yabancılaşan insanın yalnızlığı fotoğrafın ana konusunu oluşturur. (Fotoğraf: Adnan Ataç)

şehir hayatındaki konumunu vurgular. Aynı zamanda o figür, fotoğrafa bir ölçek, nefes ve yaşam gerçeğini kazandırır. Yapı artık cansız bir blok değil, hissedilen bir mekandır.

Minimalizm insana acele etmemeyi öğretir. Bu karelerde zaman yavaşlar. İnsanın attığı tek bir adım, mimarinin sükuneti içinde yankılanır. Ne kalabalığın kaosu ne de etraftaki gürültü vardır; geriye yalnızca ışık, geometri ve varoluş kalır.

Minimalist yaklaşım ile mimari ve insan fotoğraflarında dikey, yatay veya eğik çizgiler, kemerler, merdivenler ya da tekrar eden açıklıklar sade bir düzen içinde öne çıkar. Geniş ve sakin alanlar özneyi belirginleştirir, boşluklar etkiyi güçlendirir. Yandan gelen ya da belirli bir açıklıktan süzülen ışık, yüzeyleri ve hacmi görünür kılar. İnsan doğru yerde bulunduğunda konumu, yönü, bakışı kompozisyonun dengesini oluşturur. Tek renk ya da sınırlı renkler, biçim ve anlam ilişkisini güçlendirir.

Çekim önerisi
Uygun bir mimari alan seçin ve kadrajınızı oluşturacak açınızını belirleyin. Konuyu, ışığın yönünü ve gölgelerin biçimini gözlemleyin. Ardından insanın nerede ve ne şekilde olmasının etkiyi artıracağını düşünün, figürün uygun yerde, çevresinde nefes alacak boşlukların olduğu anı bekleyin. Son olarak mesajınızın gücünü artıracak ışık, gölge, hareket, yön ve oranlar gibi düzenlemeleri tekrar gözden geçirin.

Zorlu yaşam koşulları ile mücadeleyi, hem ince hem kalın çizgiler, tırmanılan merdiven ve çevre sorunlarından korunmaya çalışan maskeli insan ile anlatır. (Fotoğraf: Adnan Ataç)

2026-2027
Kültür ve Sanat Etkinlikleri Sezonu

Ayın Fotoğrafı Etkinliği (AFE) Konuları

Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
Bayrak ve İnsan	Mimaride Minimal Yaklaşım	Sokak	Hareket	Çizgi	Mobil	El Sanatları	Müzik	Makro

FOTOĞRAFIN 200. YILI: IŞIĞIN, ZAMANIN VE İNSANIN HİKÂYESİ

Seda FELEKOĞLU

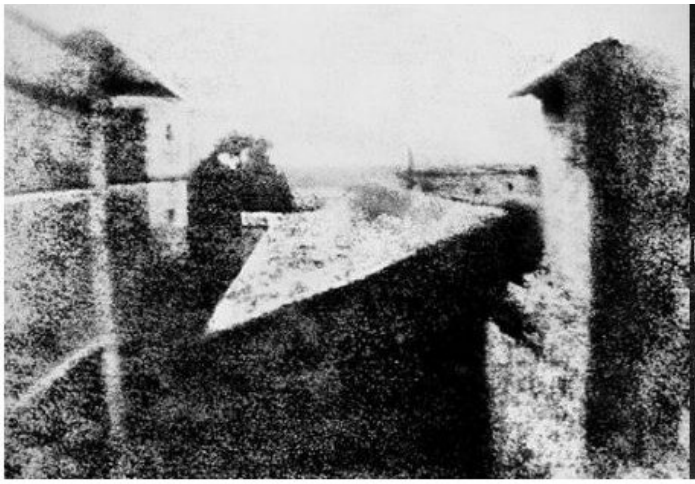
Fotoğrafın 200. yılı, yalnızca bir sanat dalının geçmişini anmak için değil, insanlığın dünyayı görme, anlama, hatırlama ve anlatma biçimini değiştiren büyük bir buluşun tarihsel yolculuğunu değerlendirmek için de önemli bir fırsat sunuyor.

Fotoğraf, ışığın insan hafızasıyla buluşmasının, bir anın zamana karşı korunmasının ve insanın kendi dünyasına yeniden bakabilmesinin hikâyesidir. Ortaya çıktığı ilk günden bu yana yalnızca bir görüntü oluşturma tekniği olmamış; zamanın içinden bir parçayı geleceğe taşıyan, görünmeyeni görünür kılan, kimi zaman gerçeği belgeleyen, kimi zaman da duyguları kelimelerin ötesine taşıyan güçlü bir anlatım dili hâline gelmiştir. Fotoğrafın tarihi, insanın ışıkla yazdığı tarihtir.

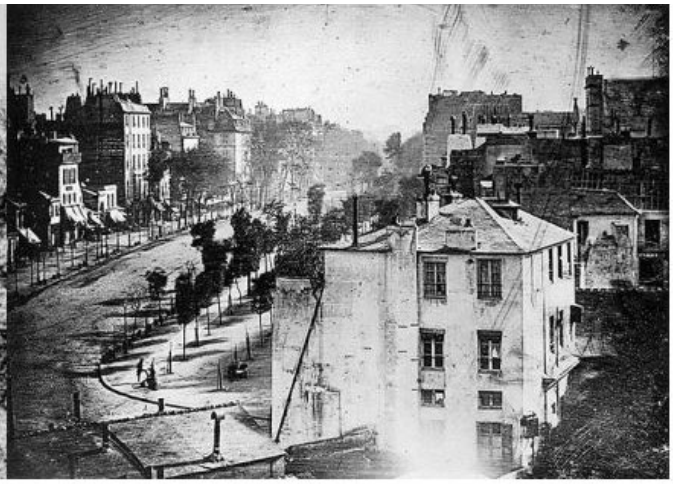
İki Yüz Yıllık Bir Yolculuk

Fotoğrafın tarihsel gelişiminde önemli bir başlangıç noktası, Fransız mucit Nicéphore Niépce'in 1820'li yıllarda gerçekleştirdiği deneylerdir. Niépce, ışığın bir yüzey üzerinde oluşturduğu görüntüyü kalıcı hâle getirmek için uzun yıllar çalıştı. 1826–1827 yıllarına tarihlenen Le Gras'daki Pencereden Görünüm adlı çalışması, günümüze ulaşan en eski kalıcı fotoğrafik görüntü olarak kabul edilir. Niépce'in 1824'e uzanan deneyleri de fotoğrafın gelişim tarihindeki erken aşamaları anlamak açısından önem taşır.

O dönemde bir görüntüyü kalıcı hâle getirmek, uzun pozlamalar, sabır ve büyük bir teknik çaba gerektiriyordu. Bugün saniyeler içinde çektiğimiz bir fotoğrafın arkasında, aslında iki yüzyıllık bilimsel araştırma, sanatsal arayış ve insan merakı bulunmaktadır.

Nicéphore Niépce

Louis-Jacques-Mandé Daguerre

Fotoğrafın gelişiminde Louis-Jacques-Mandé Daguerre ve William Henry Fox Talbot da önemli roller üstlendi. Daguerre, kendi adıyla anılan daguerreotype yöntemini 1839 yılında kamuoyuna duyurdu. Talbot ise 1830'lu yıllarda kâğıt üzerinde fotoğrafik görüntüler elde etti ve negatif-pozitif yöntemiyle fotoğrafların çoğaltılabilmesinin önünü açtı. Talbot'un çalışmalarını 1839 yılında Royal Institution'da tanıtması, fotoğrafın bilimsel ve toplumsal çevrelerde tanınmasına katkı sağladı.

Cam levhalar, filmli makineler, renkli fotoğraf, elektronik görüntüleme sistemleri ve dijital sensörler… Her yeni gelişme fotoğrafın üretim biçimini, kullanım alanlarını ve sanatsal olanaklarını genişletti.

Ancak bütün bu değişimlerin ortasında varlığını sürdüren temel bir unsur vardı: İnsanın görme, anlama ve anlatma isteği.

Makine değişti, malzeme değişti, görüntünün üretim biçimi değişti. Buna karşın fotoğrafçının dünyaya bakışı, ışığı yorumlayışı ve bir anın içindeki anlamı keşfetme çabası önemini korudu.

Gerçeği Kaydetmekten Sanatsal Bir Dil Oluşturmaya

Fotoğrafın en dikkat çekici özelliklerinden biri, gerçek dünyayla kurduğu ilişkidir. Ancak fotoğrafın sanatsal gücü, yalnızca gerçeği kaydetmesinden değil, bu gerçeği farklı bakış açılarıyla yorumlayabilmesinden kaynaklanır.

Aynı sokağa bakan iki fotoğrafçı, birbirinden tamamen farklı iki dünya anlatabilir. Aynı insanın portresini çeken iki sanatçı, yalnızca farklı yüz ifadeleri değil, farklı duygular ve düşünceler de ortaya koyabilir.

Çünkü fotoğraf, yalnızca gördüğümüz şey değildir; aynı zamanda nasıl gördüğümüzdür.

Işığın geliş yönü, gölgenin derinliği, kadrajın sınırları, renklerin ilişkisi, alan derinliği ve zamanlama… Bunların her biri, fotoğrafçının düşüncesini görünür kılan araçlardır.

Bir fotoğraf, güçlü bir ışık ve gölge ilişkisiyle insan ruhuna yaklaşabilir. Belgesel bir kareyle toplumsal bir gerçeği ortaya koyabilir. Doğanın küçücük bir ayrıntısında evrenin büyüklüğünü hissettirebilir. Gündelik hayatın sıradan görünen bir anını, unutulmaz bir sanat eserine dönüştürebilir.

Fotoğraf sanatını değerli kılan, teknik yeterliliğin ötesindeki bu anlam arayışıdır. Fotoğrafçı yalnızca deklanşöre basan kişi değildir. O; dünyayı gözlemleyen, sorgulayan, seçen, yorumlayan ve kendi bakışını başkalarıyla paylaşan bir anlatıcıdır. Fotoğraf makinesi ise bu anlatının kurulmasına aracılık eden araçlardan biridir.

Fotoğrafın Hafızası ve Toplumsal Sorumluluğu

Fotoğraf, kişisel hafızamızın olduğu kadar toplumsal hafızamızın da önemli bir parçasıdır.

Aile albümlerinden kent arşivlerine, tarihsel belgelerden savaş ve göç fotoğraflarına, kültürel mirasımızdan doğa fotoğraflarına kadar uzanan geniş bir alanda fotoğraf, geçmişle bugün arasında köprü kurar.

Bir zamanlar yaşanmış bir hayatı, değişmiş bir şehri, kaybolmaya yüz tutmuş bir geleneği ya da korunması gereken doğal bir zenginliği yeniden görmemizi sağlar. Bazen artık var olmayan bir mekânı hatırlatır; bazen de

bugün farkına varmadığımız bir gerçeği geleceğe taşır.

Bu nedenle fotoğraf üretmek kadar fotoğrafı korumak, arşivlemek, paylaşmak ve gelecek kuşaklara aktarmak da önemlidir. Fotoğraf arşivleri, yalnızca geçmişe ait görüntülerin saklandığı koleksiyonlar değil, toplumların kültürel belleğini oluşturan değerli kaynaklardır.

Fotoğrafın gücü, yalnızca neyi gösterdiğinde değil, bize neyi düşündürdüğünde ve hangi soruları sordurduğunda da ortaya çıkar.

Fotoğrafçı olarak sorumluluğumuz, gördüğümüz dünyayı yalnızca kaydetmekle sınırlı değildir. Ona dikkatle bakmak, onu anlamaya çalışmak ve görüntülerimiz aracılığıyla başkalarının da düşünmesine alan açmak bu sorumluluğun önemli bir parçasıdır.

Dijital Çağda Fotoğrafın Geleceği

Günümüzde fotoğraf, tarihinin en hızlı değişim dönemlerinden birini yaşıyor. Dijital makineler, cep telefonları, hesaplamalı fotoğrafçılık ve yapay zekâ destekli görüntü üretim teknolojileri, görsel dünyamızı yeniden şekillendiriyor.

Artık görüntü üretmek hiç olmadığı kadar kolay. Birkaç saniye içinde çekilen, düzenlenen, çoğaltılan ve dünyanın dört bir yanına yayılan görüntüler, günlük hayatımızın ayrılmaz bir parçası hâline geldi. Bununla birlikte, bu kolaylık fotoğraf sanatının geleceği açısından önemli bir soruyu da beraberinde getiriyor:

Her görüntünün kolayca üretilebildiği bir dünyada, anlamlı bir fotoğrafı değerli kılan nedir?

Bu sorunun yanıtı yalnızca teknolojide değil, insanın bakışında, düşüncesinde ve anlatma biçiminde saklıdır.

Teknoloji bize yeni olanaklar sunabilir; ancak neyi anlatmak istediğimize, hangi ayrıntının peşinden gideceğimize ve hangi duyguyu paylaşacağımıza ilişkin kararlar yaratıcılığımızla ilgilidir.

Yapay zekâ ile üretilen görüntülerin yaygınlaşması, fotoğraf ile kurmaca arasındaki ilişkinin yeniden tartışılmasını da gerekli kılıyor. Bir görüntünün nasıl üretildiği, hangi aşamalardan geçtiği ve ne ölçüde değiştirildiği, özellikle belgesel fotoğrafçılıkta ve haber alanında daha fazla önem kazanıyor. Görüntülerin kaynağını ve geçirdiği değişiklikleri açıklayabilen doğrulama yöntemleri, görsel güvenilirliğin korunmasında giderek daha önemli bir yer tutuyor.

Bu gelişmeler, fotoğraf sanatının sonunu değil, yeni sorularla karşı karşıya olduğunu gösteriyor. Fotoğrafın geleceği, yalnızca daha yüksek çözünürlüklü görüntülerle değil; daha özgün fikirlerle, daha derin gözlemlerle, etik bir yaklaşımla ve daha güçlü anlatımlarla şekillenecek.

Geleceğin fotoğrafçısı, teknik gelişmeleri takip etmek kadar kendi görsel dilini geliştirmek, eleştirel düşünmek ve yeni ifade biçimleri araştırmak zorunda. Çünkü fotoğrafın geleceğini belirleyecek olan yalnızca makinelerin neler yapabildiği değil, insanların bu makineler aracılığıyla ne söylemek istediğidir.

Fotoğraf Kültürünün Gelişiminde Kurumların Rolü

Fotoğraf bireysel bir üretim biçimi olduğu kadar paylaşım ve etkileşimle gelişen bir sanat alanıdır. Fotoğraf

sanatçıları, dernekler, topluluklar, galeriler ve yayınlar; fotoğraf kültürünün oluşmasına ve gelişmesine önemli katkılar sunar.

Birbirimizin çalışmalarını görmek, farklı yaklaşımları tartışmak, deneyimlerimizi paylaşmak ve genç fotoğrafçıların önünü açmak, ortak bir görsel kültürün gelişmesini sağlar.

Fotoğraf Sanatı Kurumu Derneği gibi buluşma alanları, yalnızca fotoğrafların sergilendiği yerler değil; düşüncelerin karşılaştığı, yeni fikirlerin doğduğu ve fotoğrafın geleceğinin tartışıldığı kültürel ortamlardır.

Bu tür kurumların görevi, geçmişin ustalarını anmakla sınırlı kalmamalıdır. Onların birikimini anlamak, bugünün üretimlerini değerlendirmek, fotoğraf arşivlerini desteklemek ve yarının fotoğrafçılarına yeni yollar açmak da bu görevin bir parçasıdır.

Fotoğraf kültürünün gelişmesi için daha fazla üretime, daha fazla paylaşıma, nitelikli eleştiriye ve cesur deneylere ihtiyacımız var. Çünkü sanat, yalnızca tekrar ederek değil; araştırarak, sorgulayarak ve yeni ifade biçimleri keşfederek gelişir.

Işıktan Geleceğe

Fotoğrafın 200. yılı, geçmişe dönüp bakmak için önemli bir fırsattır. Ancak bu yıl dönümünün asıl anlamı, geleceğe nasıl bakacağımızı da düşünmemizdir.

İki yüz yıl önce bir görüntüyü kalıcı hâle getirmek için uzun süre bekleyen insanın merakı, bugün hâlâ içimizde yaşıyor. Bir ışığın yüzeyde bıraktığı izi araştıran o ilk merak, günümüzde makro fotoğrafçılıktan portreye, belgeselden deneysel fotoğrafçılığa kadar uzanan geniş bir sanat dünyasında varlığını sürdürüyor.

Belki de fotoğrafın en büyük başarısı, zamanı durdurması değil, zamanın değerini bize yeniden hatırlatmasıdır.

Bir fotoğraf, geçmişten gelen bir tanıklık, bugüne yöneltilmiş bir soru ve geleceğe bırakılmış bir iz olabilir.

Fotoğrafın üçüncü yüzyılına girerken dileğimiz; yalnızca daha çok fotoğraf üreten değil, daha dikkatli bakan, daha özgün düşünen, daha cesur deneyen ve ürettiği görüntülerin sorumluluğunu taşıyan bir fotoğraf kültürünü hep birlikte geliştirmektir.

2026, Niépce'in günümüze ulaşan en eski fotoğrafının yaklaşık 200. yılı olarak anılabilir; ancak fotoğrafın gelişimi tek bir güne veya tek bir mucide indirgenemez.

Fotoğrafın iki yüz yıllık mirasını yaşatırken kendi zamanımızın tanıkları olmayı ve geleceğin görsel hafızasına katkı sunmayı da unutmamalıyız.

Işığımız bol, bakışımız özgün, kadrajımız açık olsun.

Seda FELEKOĞLU
Kasım 2026

FOTOĞRAFTA YAPAY ZEKÂ KRİZİ

GERÇEKLİK, YARATICILIK VE FOTOĞRAFÇININ GELECEĞİ ÜZERİNE

İsmail HAYKIR

1. Fotoğraf dediğimiz şey nedir?

Fotoğrafın yaklaşık iki yüz yıllık tarihinde, her teknolojik dönüşüm kendi tartışmasını beraberinde getirdi. Fotoğraf makinesinin icadıyla birlikte resmin gerçekliği temsil etme tekeli sarsıldı. Fotoğraf, dünyayı mekanik olarak kaydedebilen yeni bir araç olarak ortaya çıktı. Ressamların yüzyıllardır üstlendiği gerçekliği betimleme görevi artık başka bir teknoloji tarafından gerçekleştirilebiliyordu.

Ancak fotoğraf hiçbir zaman yalnızca bir kayıt işlemi olmadı. Fotoğrafçı kadrajı seçerken, ışığa karar verirken, bir anı beklerken ve deklanşöre basarken dünyaya kendi bakışını da dahil etti. Dolayısıyla fotoğraf, gerçeklikle kurulan ilişkinin yanı sıra kişisel tercihlerin, düşüncelerin ve yorumların da ürünüydü.

Bugün yapay zekâ ile birlikte bu ilişkinin yeni bir eşiğindeyiz. Artık bir görüntünün ortaya çıkması için önümüzde fiziksel bir dünyanın, bir nesnenin ya da fotoğraf makinesinin bulunması gerekmeyebiliyor. Metin komutlarıyla hiç yaşanmamış olaylar, hiç var olmamış insanlar ve gerçek dünyada karşılığı bulunmayan mekânlar görsel olarak üretilebiliyor.

Bu durum beni şu soruyla karşı karşıya bırakıyor: **Fotoğrafı fotoğraf yapan şey kamera mı, gerçeklikle ilişkisi mi, yoksa ona yüklediğimiz anlam mı?**

Bu sorunun kolay bir cevabı yok. Çünkü fotoğrafın tarih boyunca gerçeklikle kurduğu ilişki de sandığımız kadar basit değildi. Kadrajın dışında kalanlar, seçilen ışık, pozlama süresi, objektifin perspektifi ve sonradan yapılan müdahaleler zaten görüntünün gerçekliği nasıl yorumladığını belirliyordu. Yapay zekâ ise bu ilişkiyi başka bir noktaya taşıyor: Artık yalnızca var olan gerçekliği yorumlamıyoruz; gerçeklikte hiç karşılığı bulunmayan görüntüler de oluşturabiliyoruz. Dolayısıyla tartışmamız gereken mesele yalnızca görüntünün nasıl üretildiği değil, onun hangi koşullarda fotoğraf olarak kabul edilebileceği ve izleyicide nasıl bir güven ilişkisi oluşturduğudur.

2. Görüntünün gerçekliği ve yapay zekâ

Fotoğraf tarihinde karanlık oda müdahalelerinden fotomontaja, çift pozlamadan dijital manipülasyona kadar görüntünün değiştirilmesi her zaman var oldu. Dijital fotoğrafçılıkla birlikte bu müdahaleler çok daha kolay ve görünür hâle geldi. Ancak üretken yapay zekâ ile karşılaştığımız dönüşüm, önceki teknolojik değişimlerden önemli bir noktada ayrılıyor; çünkü artık elimizdeki görüntüyü değiştirmekten söz etmiyoruz. Hiç çekilmemiş bir görüntüyü, hatta hiç yaşanmamış bir olayı baştan oluşturabiliyoruz.

Bu noktada fotoğraf ile sentetik görüntü arasındaki sınır yeniden tartışmaya açılıyor. Vilém Flusser'in Fotoğraf Felsefesine Doğru ve Fotoğrafik Aygıtın Felsefesi üzerine geliştirdiği düşünceler bu tartışmayı anlamak açısından önemli. Flusser, fotoğraf makinesini yalnızca fotoğrafçının kullandığı mekanik bir araç olarak değil, kendi programı ve olanakları bulunan bir aygıt olarak ele alır. Fotoğrafçı da bu aygıtın sunduğu olanaklar ve sınırlar içerisinde üretim yapar.

Bugün yapay zekâ sistemleri de benzer biçimde yeni bir üretim alanı oluşturuyor. Ancak bu kez fotoğrafçı yalnızca kamera ile değil, algoritmalarla, veri kümeleriyle ve dilsel komutlarla da ilişki kuruyor. Burada önemli bir ayrım ortaya çıkıyor: **Teknolojiyi kullanabilmek ile teknoloji üzerine**

düşünebilmek aynı şey değil.

Bir yapay zekâ aracına doğru komutları vererek etkileyici bir görüntü oluşturmak mümkün. Fakat bu görüntünün neden üretildiği, hangi düşünceyi taşıdığı, hangi estetik tercihlerden beslendiği ve neyi temsil ettiği soruları hâlâ sanatçının sorumluluğunda. Özellikle belgesel fotoğrafçılıkta bu mesele daha da önemli. Bir görüntünün gerçek bir olaya tanıklık ettiğine ilişkin beklenti, fotoğrafın toplumsal güvenilirliğinin temel unsurlarından biri. Yapay zekâ ile üretilmiş bir görüntünün gerçek bir olayın fotoğrafıymış gibi sunulması yalnızca teknik bir müdahale değil, aynı zamanda etik bir sorun.

Sanat fotoğrafçılığında ise durum biraz daha farklı. Çünkü sanatçı her zaman gerçekliği olduğu gibi göstermek zorunda değil. Düşleyebilir, dönüştürebilir, bozabilir ve yeniden kurabilir. Ancak burada da izleyicinin görüntüyle kurduğu ilişkinin ve üretim sürecinin şeffaflığı önem kazanıyor. Belki de artık kendimize yalnızca bir görüntünün güzel, etkileyici veya gerçekçi olup olmadığını değil, hangi koşullarda ve hangi niyetle üretildiğini de sormamız gerekiyor.

3. Fotoğraftan zamana, hareket ve düşünceye

Benim fotoğrafla kurduğum ilişki yıllar içerisinde değişti. Uzun yıllar fotoğraf makinesinin önündeki dünyayı kaydetmeye, ışığı, biçimi, rengi ve kompozisyonu anlamaya çalıştım. Ancak zamanla fotoğrafın tek bir anı dondurmasından daha fazlasını yapabileceğini düşünmeye başladım. Özellikle deniz, kaya ve ışık üzerine sürdürdüğüm çalışmalar bu düşüncemi derinleştirdi.

Bir kayanın karşısında saatlerce beklemek, aynı kadrajı günün farklı saatlerinde yeniden fotoğraflamak, suyun hareketini uzun pozlamalarla görünür kılmak benim için yalnızca teknik bir fotoğraf çalışması değil; zamanı deneyimleme ve onu görüntü aracılığıyla yeniden yorumlama çabası. Bazen aynı kaya üzerinde gün doğumundan gün batımına kadar farklı zamanlarda kaydettiğim görüntüleri bir araya getiriyorum. Böylece tek bir anda var olmayan, fakat gün boyunca gerçekten yaşanmış farklı zamanların oluşturduğu bir bütün ortaya çıkıyor.

Burada yapmak istediğim şey gerçekte yaşanmamış bir anı gerçekmiş gibi göstermek değil. Farklı zamanlarda kaydettiğim gerçek görüntüler aracılığıyla, tek bir fotoğraf karesinin içine sığmayan bir zaman deneyimini görünür kılmak. Bu yaklaşım fotoğrafın yalnızca bir anı kaydetme işlevinin ötesine geçebileceğini düşündürüyor.

Henri Bergson'un süre (durée) kavramı bu noktada benim için anlamlı bir düşünce alanı oluşturuyor. Bergson'a göre zaman, birbirinden kopuk anların toplamından ibaret değildir; yaşantı içerisinde sürekli değişen, birbirine nüfuz eden bir akıştır. Fotoğrafı da bu açıdan düşünmek mümkün. Bir görüntü yalnızca deklanşöre basılan anı değil, bazen o ana kadar biriken deneyimi ve o andan sonra zihnimizde devam eden düşünceleri de taşıyabilir.

Roland Barthes'ın fotoğraf üzerine düşünceleri de görüntünün izleyicide yarattığı kişisel karşılaşmayı anlamak açısından önemli. Fotoğraf yalnızca gösterdiği nesneden ibaret değildir; izleyicide beklenmedik duygular, anılar ve çağrışımlar uyandırabilir. Bu nedenle benim için fotoğraf giderek yalnızca bir görüntü üretme pratiği olmaktan çıkıp zaman, bellek, deneyim ve düşünceyle ilişkili bir araştırma alanına dönüşüyor.

Yapay zekâ bu alanda elbette yeni olanaklar sunuyor. Hareket yaratabiliyor, görüntüler arasında ilişkiler kurabiliyor, fotoğrafı video ve başka zaman temelli anlatım biçimlerine dönüştürebiliyor. Ancak burada kendime başka bir soru soruyorum: Kamera ile kaydedemeyeceğimiz bir düşünceyi görüntüye dönüştürebilir miyiz?

Bence yapay zekânın en ilginç imkânlarından biri tam da bu sorunun çevresinde ortaya çıkıyor. Çünkü artık yalnızca gördüğümüz dünyayı değil, zihnimizde henüz görüntüye dönüşmemiş düşünceleri de görünür kılıp artık göstere biliriz. bu çarpıcı ifade, aslında fotoğrafın ve sanatın tarihsel evrimindeki en büyük eşiklerden birine parmak basıyor ve şu an biz bir geçiş dönemindeyiz.

4. Fotoğrafçının geleceği: Üretmek mi, düşünmek mi?

Yapay zekânın fotoğraf alanındaki gelişimi, fotoğrafçılık mesleğinin geleceğine ilişkin kaygıları da beraberinde getiriyor. Görüntü üretiminin kolaylaşması, teknik becerinin değerini azaltıyor mu? Fotoğraf makinesine ihtiyaç duyulacak mı? Fotoğrafçıların yerini algoritmalar mı alacak? Bunlar anlaşılır sorular. Ancak bana göre tartışmayı yalnızca mesleki rekabet üzerinden yürütmek, yaşadığımız dönüşümün asıl boyutunu gözden kaçırmamıza neden olabilir.

Çünkü fotoğrafçılık hiçbir zaman yalnızca teknik yeterlilikten ibaret olmadı. Görmek, seçmek, beklemek, ilişki kurmak, düşünmek ve anlam üretmek de fotoğrafçının pratiğinin parçalarıydı. Yapay zekâ bazı teknik süreçleri üstlenebilir, daha önce gerçekleştirilmesi zor olan görüntüleri üretebilir ve sanatçıya yeni ifade biçimleri sunabilir. Fakat bunların sanat pratiği içerisinde nasıl bir düşünceye dönüşeceği hâlâ önemli bir mesele. Burada fotoğrafçının rolü de değişebilir. Belki geleceğin fotoğrafçısı yalnızca fotoğraf çeken kişi değil; fotoğraf, video, hareketli görüntü, algoritma ve yapay zekâ arasında ilişkiler kuran bir medya sanatçısı olacak.

Ancak bu dönüşümün beraberinde getirdiği sorumlulukları da unutmamalıyız. Üretilen görüntünün kaynağı, kullanılan veriler, telif hakları, temsil biçimleri, önyargılar ve izleyiciye karşı şeffaflık, üzerinde düşünmemiz gereken konular. Teknolojik imkânların genişlemesi, sanatçının etik sorumluluğunu ortadan kaldırmıyor; aksine daha da önemli hâle getiriyor.

Ben kendi adıma yapay zekâyı fotoğrafın karşısında duran bir rakip olarak görmüyorum. Onu, kendi görsel düşüncemi sınayabileceğim, yeni ifade alanları araştırabileceğim ve fotoğrafın sınırlarını yeniden sorgulayabileceğim bir araç ve ortak üretim alanı olarak değerlendiriyorum. Ancak bütün bu gelişmelerin ortasında insanın deneyimini, merakını ve dünyayla kurduğu ilişkiyi kaybetmemesi gerektiğine inanıyorum.

Bir kayanın karşısında saatlerce beklemek, değişen ışığı izlemek, denizin sesini dinlemek ve o deneyimin bende bıraktığı duyguyu anlamaya çalışmak benim için hâlâ vazgeçilmez. Çünkü bir görüntüyü üretmekle, o görüntünün arkasındaki düşünceyi ve deneyimi oluşturmak aynı şey değil.

Belki de yaşadığımız kriz, makinelerin artık görüntü üretebilmesi değil. Asıl kriz, fotoğrafçı olarak yıllardır kendimize sormadan kabul ettiğimiz şeyleri yeniden düşünmek zorunda kalmamız. Fotoğraf makinesi dünyayı bizim için kaydetmiyordu yalnızca; dünyayı nasıl gördüğümüzü de biçimlendiriyordu. Şimdi yapay zekâ ile birlikte bu ilişkinin yeni bir eşiğindeyiz.

Belki geleceğin fotoğrafçısı yalnızca görüntü üreten kişi olmayacak. Neye bakmaya değer olduğunu, bir görüntüye neden inandığımızı ve bir görüntünün bize ne düşündürdüğünü sorgulayan kişi olacak.

O hâlde son sorum şu:

Yapay zekâ çağında fotoğrafın geleceğini mi tartışıyoruz, yoksa fotoğrafçı olarak kendimizin geleceğini mi?

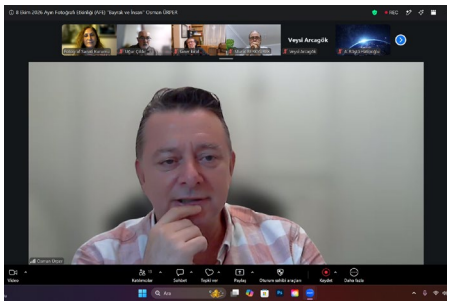
Geçmiş
Etkinlikler ve Haberler

2 Ekim 2026-2027 Kültür ve Sanat Etkinlikleri Sezon Açılışı
Fotoğraf Gösterisi Sergi Açılışı veKatılım Belgesi Töreni "Minimalist Fotoğraf Atölyesi" Prof. Dr. Adnan ATAÇ

8 Ekim Online Ayın Fotoğrafı Etkinliği (AFE) "Bayrak ve İnsan" Prof.Dr. Osman ÜRPER

11 Ekim Sokak Seni Çağırıyor Modelli Çalışma "Hamamönü" Murat BERKYÜREK

Geçmiş
Etkinlikler ve Haberler

16 Ekim Fotoğraf Gösterisi ve Söyleşi
"Camera Obscura'dan Yapay Zekaya; Gerçekten Büyülü Gerçeğe" Haluk UYGUR

23 Ekim Ataç'ın Konukları Mustafa BAYRAM
"Işık, Gölge ve İnsan Kitap İmza Günü ve Söyleşi" "Fotoğrafın Ruhuna Yolculuk" Adnan ATAÇ

24 Ekim Fotoğraf Sergi Açılışı "Ankara'da Kadın Olmak- Erken Tanı Hayat Kurtarır"
FSK Üyeleri ve Farkındalığın Gücü Derneği

BÜLTEN

Fotoğraf Sanatı Kurumu Bülteni Sayı: 286 Kasım 2026

Yayın Sahibi:
Adnan ATAÇ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Sevgi KÖYLÜ HALİLOĞLU

Yayın, Yönetim ve Yazışma Adresi:
Konur 2 Sk. No: 49/1 Kızılay-Ankara
Tel: 0312 230 46 16
Fax: 0312 229 47 17
e-posta: fsk.grup@gmail.com
fsk@fsk.org.tr

Tasarım:
GrafiWorks Reklam ve Tasarım
www.grafiworks.com.tr
Tel: 0312 922 06 12

Yayın Türü: Yerel Süreli

Yayın Şekli: Aylık Türkçe

Bağış ve Aidat Ödemeleri İçin Hesap No:
TÜRKİYE İŞ BANKASI
Yenişehir Şubesi Ankara
Şube Kodu: 4218 Hesap No: 3292782
Fotoğraf Sanatı Kurumu Derneği
IBAN:TR30 0006 4000 0014 2183 2927 82

Bültende yer alan yazı ve fotoğrafların sorumluluğu yazar ve sahiplerine aittir.

ISSN NO:2667-5919

FSK, Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu Aktif Üyesidir.

FSK Haber Grubu'na üye olmak için;
fsk_habergrubu_yeni@googlegroups.com
adresine e-posta gönderiniz

FSK Derneği fskdernegi fskDernegi FSKDernegi